

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ЛУГАНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності

Матеріали
ІХ Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю

4 грудня 2025 року

Херсон

УДК 37.018
Т 33

Редакційна колегія:

Жорова І. Я. – доктор педагогічних наук, професор;

Кузьменко В. В. – доктор педагогічних наук, професор;

Слюсаренко Н. В. – доктор педагогічних наук, професор;

Кохановська О. В. – доктор педагогічних наук, професор;

Одайник С. Ф. – доктор філософії, доцент.

Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності: матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (4 грудня 2025 року, м. Херсон) / за ред. Кузьменка В. В., Слюсаренко Н. В.: Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2025. 380 с.

Збірник містить матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності». У працях авторів розглянуто теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності в умовах суспільних трансформацій і глобальних викликів; стратегії управління закладами освіти в період воєнного стану та повоєнного відновлення; професійний і особистісний розвиток педагогічних та управлінських кадрів у системі неперервної освіти й сучасних освітніх практик; цифрову трансформацію систему освіти й управління на основі інновацій, освітньої аналітики та технологій штучного інтелекту; освіту як простір формування цінностей, громадянської відповідальності, патріотизму; міжнародну співпрацю та інтеграційні процеси у сфері освіти і науки.

УДК 37.018

Статті подано в авторській редакції. Відповідальність за точність викладених у публікаціях фактів несуть автори.

© **КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2025**

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗМІСТ

Баштанікова А. А., Водяна В. О. Методи гри та театралізації в процесі аналізу музичних творів з учнями початкових класів	8
Бела О. В. Цифровізація управління якістю в ЗЗСО у вимірі можливостей, ризиків та управлінських рішень	11
Беспарточна О. І. Сучасні тенденції розвитку вищої педагогічної освіти в Україні та Німеччині	14
Біла Л. В. Професійне зростання педагога в часи війни: від викликів до можливостей	18
Білаковський О. І. Формування SOFT SKILLS компетентностей студентської молоді як чинник розвитку громадянської відповідальності та ціннісних орієнтацій в освітньому просторі	21
Близнак М. М., Підгорний К. О. Використання сучасних інформаційних технологій для підготовки фахівців професійної освіти	24
Боднар О. С., Шевчик Б. В. Алгоритм процесу формування управлінської компетентності майбутніх менеджерів в умовах воєнного стану	30
Болотникова Т. Г. Навчально-методичне забезпечення фізкультурної освіти на початку ХХІ ст.	33
Бохонько Є. О., Ластовецький О. М. Використання новітнього обладнання та технологій у ремонті колісних транспортних засобів як чинник професійного розвитку педагогічних кадрів у системі неперервної освіти	36
Бохонько Є. О., Михайлов С. В. Впровадження інноваційних методів діагностики автомобілів із використанням сучасного обладнання як чинник оновлення змісту навчальних програм та розвитку педагогічних кадрів у системі неперервної освіти	38
Браїло Ю. В. Цифрова трансформація управління фізкультурно-оздоровчим процесом у закладах дошкільної освіти засобами інноваційних технологій	41
Бурім О. В. Педагогічна стійкість у часи невизначеності: практики ресурсної комунікації	43
Валькова О. Б., Водяна В. О. Виховний потенціал сучасних українських пісень для дітей у формуванні національної ідентичності учнів початкової школи ..	46
Вархов Н. Р., Водяна В. О. Використання засобів графічного моделювання форми у навчанні музичному сприйманню учнів молодшого шкільного віку	48
Вархов С. Р., Водяна В. О. Внесок Я. Степового у розвиток вокальної та інструментальної музики для дітей як джерело репертуару для початкової школи	51
Vasylenko O. M. Concept of formation of professional orientation in students of socio-economic specialties in the process of continuous training	53
Возна В.В., Водяна В. О. Художньо-стильові особливості українського пісенного репертуару для учнів початкових класів: критерії добору і методи вивчення	55
Волч І. Р., Михайлишин Г. І., П'ятковський Т. І. Особливості застосування кейс-методу при підготовці фахівців медичного профілю	58
Гавришак Г. Р., Уруський А. В. Історичні аспекти формування перших закладів технічної освіти в Європі	60
Гальчинський В. В., Дембіцька С. В. Особливості розвитку SOFT SKILLS майбутніх фахівців іт-спеціальностей засобами цифрових освітніх платформ в умовах прискореної глобальної трансформації	64

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

національної ідентичності учнів є: недостатня методична підготовка вчителів щодо використання сучасного репертуару у патріотичному та культурно-національному контексті; ризики одноманітності через масовий медіаконтент; ризики догматизації: виховання національної ідентичності має зберігати відкритість, толерантність і критичне мислення [1].

На сьогодні актуальними практичними завданнями для вчителів початкової школи є розробка методичних комплексів з адаптації різножанрового пісенного українського репертуару для молодших школярів та інтеграція пісень в міжпредметні цикли (мова, історія, образотворче мистецтво).

Отже, сучасні українські пісні для дітей мають значний виховний потенціал у формуванні національної ідентичності учнів початкової школи за умови продуманої методики, якісного підбору репертуару та інтеграції пісенного матеріалу в освітній процес.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Журба, К., Рейпольська, О. Утвердження української національної та громадянської ідентичності: монографія. Київ: Компрінт, 2024. 248 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741358/1/Монографія%20Ідентичність.pdf>.
2. Мистецтво як інструмент формування ідентичності: МОН провело зустріч щодо оновлення мистецької освіти. МОН: новини, 01 квітня 2025. URL: mon.gov.ua/news/mystetstvo-iak-instrument-formuvannia-identychnosti.
3. Юрчишина, І. А. Початкова музична освіта в Україні: сучасні соціокультурні трансформації. Київ: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2021. 120 с. URI: elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/3667.
4. Parageorgi, I., Welch, G., Himonides, E. Singing and social identity in young children. *Psychology of Music*, 2022. URL: pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9201955.
5. Yastrub, O. Musical and educational activities of Mykola Lysenko as a phenomenon of self-identification of the national culture. *Problems of Interaction Between Arts Pedagogy and the Theory and Practice of Education*, 2019. URL: researchgate.net/publication/341620654.

Вархов Н. Р., Водяна В. О.*

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ГРАФІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ФОРМИ У НАВЧАННІ МУЗИЧНОМУ СПРИЙМАННЮ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність дослідження використання графічного моделювання форми у навчанні музичному сприйманню молодших школярів зумовлена сучасними потребами початкової освіти, що орієнтована на розвиток творчих, емоційних і пізнавальних якостей дитини. У музичному навчанні молодші школярі часто стикаються з труднощами розуміння форми музичного твору, оскільки цей аспект є абстрактним і потребує певного рівня слухового досвіду. Використання графічних моделей дає змогу подолати ці труднощі, адже забезпечує переклад звукових явищ у наочні образи, доступні

---

* © Вархов Н. Р., Водяна В. О.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

для сприймання дітей. Такий підхід активізує емоційно-образне мислення, розвиває увагу та здатність аналізувати музичний матеріал, формує стійкий інтерес до слухання музики. В умовах модернізації мистецької освіти, інтеграції традиційних та інноваційних технологій, графічне моделювання постає ефективним засобом, що сприяє глибшому розумінню структури музичного твору та забезпечує особистісно орієнтоване навчання. Дослідження цієї теми є важливим для вдосконалення методики музичного виховання та створення оптимальних умов для розвитку музичного сприймання молодших школярів.

Метою дослідження є обґрунтування педагогічних можливостей використання засобів графічного моделювання форми у процесі розвитку музичного сприймання молодших школярів та визначення їхньої ефективності для поглиблення розуміння структури музичного твору. Передбачається з'ясувати, яким чином графічні схеми, візуальні образи й символи допомагають дітям виокремлювати частини музичного твору, усвідомлювати його логіку та цілісність, а також активізують емоційно-образне мислення. Дослідження має продемонструвати, що використання графічних моделей робить процес слухання більш осмисленим, доступним і творчим, сприяючи формуванню стійкого пізнавального інтересу до музики.

Розвиток музичного сприймання молодших школярів є одним із ключових завдань мистецької освіти, оскільки саме в цьому віці формуються основи емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва, здатність до слухового аналізу та усвідомленого ставлення до музичного твору. Психолого-педагогічні дослідження засвідчують, що діти молодшого шкільного віку сприймають музику переважно образно та емоційно, потребуючи наочних і доступних засобів для розуміння її структури. Л. Качуринець підкреслює, що у цьому віці важливо поєднувати слухове знайомство з музикою з різними формами візуально-образної діяльності, оскільки це забезпечує глибше усвідомлення музичного змісту та сприяє розвитку інтересу до мистецтва [2].

Одним із найбільш продуктивних способів забезпечення наочності у процесі слухання музики є використання засобів графічного моделювання. Дослідження О. Рахманової доводять, що музична графіка як особливий вид художньої діяльності дає змогу школярам відтворювати свої емоційні та слухові враження у формі ліній, кольорів, просторових композицій, символів, що не лише активізує творчу уяву, а й допомагає краще осмислити характер і розвиток музичного твору [1]. Графічні моделі стають своєрідним «містком» між звучанням музики та її структурно-логічним аналізом.

Важливою складовою обґрунтування ефективності графічного моделювання є погляд на художньо-образне сприймання як на процес, що потребує активного залучення емоційної, асоціативної та моторної сфер дитини. А. Джумеля підкреслює, що сприймання музики формується через різні канали образного осмислення, де провідну роль відіграє можливість дитини відтворити внутрішній

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

музичний образ у зовнішній формі – пластиці, русі або графіці [3]. Тому графічна модель стає не лише інструментом фіксації структури музичного твору, а й засобом розвитку асоціативного мислення.

Значний потенціал графічного моделювання виявляється й у контексті розвитку творчих здібностей молодших школярів. О. Лобач у своїх працях наголошує, що творча діяльність, пов'язана з інтерпретацією мистецьких творів, сприяє розвитку уяви, формуванню емоційно-ціннісного ставлення та здатності до висловлення власного бачення художнього образу [4]. Графічне моделювання музики як діяльність, що поєднує аналіз і творчість, є оптимальним методом для гармонійного розвитку цих якостей.

Сучасний освітній простір дедалі активніше інтегрує цифрові технології, які відкривають нові можливості для візуалізації музичного матеріалу. І. Костікова зазначає, що цифрові інструменти значно розширюють можливості вчителя у створенні наочних схем, інтерактивних моделей та музичних анімацій, які роблять сприймання музики більш доступним і захопливим для школярів [5]. У свою чергу, Т. Хань підкреслює, що інноваційні педагогічні технології в мистецькій освіті сприяють підвищенню пізнавальної активності учнів та формуванню цілісного художнього досвіду [6]. Це дозволяє розглядати графічне моделювання не лише як традиційний художній прийом, а й як сучасний інтерактивний навчальний інструмент.

Використання графічних моделей у процесі слухання музики дозволяє дітям краще усвідомлювати форму твору – виділяти його частини, визначати кульмінацію, відчувати розвиток образу. Завдяки цьому музичне сприймання набуває більшої глибини та осмисленості. Графічні моделі сприяють тому, що дитина не просто «чує» музику, а й «бачить» її, перетворюючи складні музичні явища на простір доступних зорових образів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Рахманова О. К. Музична графіка у художньому вихованні. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2017. Вип. 21(2). С. 221–232. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29509/1/O_Rahmanova_TMPVDTUM_UK_.pdf.
2. Качуринець Л. В. Формування музичного сприймання молодших школярів у контексті пізнання української музики. *Психологія і соціалізація*, № 2, С. 77–85. URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/469>.
3. Джумеля А. З. Формування художньо-образного сприйняття майбутніх учителів музичного мистецтва і хореографії засобами пластичного інтонування: дис... на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. 2021. 281 с. URL: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/Doctor_filosofii/Diser/Dgymelia_0505.pdf.
4. Лобач О. О. Методи творчого розвитку молодших школярів у процесі сприймання художніх творів. *Витоки педагогічної майстерності*. 2018. Випуск 22. С. 119–124. URL: <https://sources.pnpu.edu.ua/article/download/185219/184839/411855>.
5. Костікова І. А. Музично-пісенні засоби формування цифрової компетентності молодших школярів. *Open educational e-environment of*

- Хань Т. В. Інноваційні педагогічні технології в цифровій мистецькій освіті. *Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі. Збірник тез доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених. 15-16 ТРАВНЯ 2024 року, Харків. С. 453–455. URL: <https://dSPACE.hnpu.edu.ua/bitstreams/1bb7b178-fa11-4f72-abb0-9107bd164263/download>.*

Бархов С. Р., Водяна В. О.*

ВНЕСОК Я. СТЕПОВОГО У РОЗВИТОК ВОКАЛЬНОЇ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ МУЗИКИ ДЛЯ ДІТЕЙ ЯК ДЖЕРЕЛО РЕПЕРТУАРУ ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Актуальність дослідження зумовлена зростаючою роллю музичного виховання у сучасній початковій школі, де формуються основи духовності, естетичного смаку та любові до рідної культури. У період оновлення змісту освіти й утвердження національних цінностей особливого значення набуває звернення до творчості українських композиторів, які зробили внесок у розвиток дитячої музики. Яків Степовий – одна з найяскравіших постатей у вітчизняному музичному мистецтві початку ХХ століття. Його вокальні та інструментальні твори для дітей поєднують художню глибину, мелодійну виразність і доступність для сприйняття молодших школярів. Музика композитора допомагає розвивати слух, емоційність, ритмічне відчуття, збагачує внутрішній світ дитини, виховує любов до природи, родини, Батьківщини. У педагогічному процесі твори Степового є цінним засобом формування музичної культури й національної свідомості, адже в них органічно поєднані фольклорні інтонації та класичні традиції. Вивчення та використання його творчості у практиці початкової школи сприяє збереженню української культурної спадщини, розвитку емоційної чутливості й патріотичних почуттів учнів, що робить дослідження цієї теми надзвичайно актуальним для сучасної музично-педагогічної освіти.

Мета дослідження полягає у всебічному аналізі внеску Якова Степового в розвиток вокальної та інструментальної музики для дітей, а також у визначенні педагогічного потенціалу його творчості як цінного джерела музичного репертуару для початкової школи.

Вивчення творів композитора дає змогу з'ясувати, як через простоту мелодики, глибину змісту та народну інтонаційність Я. Степовий створив доступну й художньо довершену музику для дитячого виконавства.

Яків Степовий (1883-1921) належить до плеяди українських композиторів початку ХХ століття, які заклали основи професійної національної музичної школи. Його творчість відзначається глибоким зв'язком із народнописаними традиціями, мелодичною виразністю та високою культурою музичного мислення. Як зазначає Т. Булат, Степовий прагнув поєднати народну інтонацію з європейською

---

* © Вархов С. Р., Водяна В. О.